

Wymagania edukacyjne do przedmiotu „edukacja obywatelska” technikum

Nowa podstawa programowa 2025

Legenda:

- (P) – wymaganie obowiązkowe
- (F) – wymaganie fakultatywne
- (DZO) – działanie obywatelskie
- (PR) – projekt
- ® – wymaganie spoza podstawy programowej
- kolor czarny – wymaganie z poziomu rozumienia, niebieski – z poziomu zainteresowania, zielony – z poziomu zaangażowania

ROZDZIAŁ I. Ja i społeczeństwo

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia/treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Patriotyzm									
Liczba godzin: 2									
1.1	Uczeń: (P) I.1) wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinie o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie) (F) I.1) na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych, indywidualnych wyborów na otoczenie, w tym	patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy obrona cywilna obowiązek obywatelski dobry obywatel postawa patriotyczna ojczyzna	- wskazuje po jednym przykładzie patriotyzmu obywatelskiego i narodowego; - wymienia <u>jeden</u> przykład patriotyzmu gospodarczego; - wskazuje <u>dwa</u> przykłady troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju; - wskazuje <u>jeden</u> sposób na to, jak można być dobrym obywatelem; - wskazuje <u>dwa</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> ; - podaje <u>jeden</u> przykład realizacji	- wskazuje po dwa przykłady patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia; - wymienia <u>dwa</u> przykłady patriotyzmu gospodarczego i je omawia; - identyfikuje przejawy troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju; - wskazuje <u>dwa</u> sposoby na to, jak być dobrym obywatelem, i krótko je omawia; przedstawia te	- wskazuje po trzy przykłady obywatelskiego i narodowego i je omawia; - wymienia <u>trzy</u> przykłady patriotyzmu gospodarczego i je omawia; - identyfikuje i omawia <u>trzy</u> wybrane przejawy troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju; - wskazuje <u>trzy</u> sposoby na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już podejmuje; - wskazuje <u>cztery</u>	- wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadających im zachowań; - wymienia <u>cztery</u> przykłady patriotyzmu gospodarczego i je omawia; - wskazuje <u>cztery</u> sposoby na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już podejmuje; - wskazuje <u>cztery</u>	- wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne ®; - wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po <u>cztery</u> przykłady odpowiadających im zachowań; - analizuje <u>cztery</u> przykłady zachowań będących przejawem patriotyzmu gospodarczego; - analizuje <u>pięć</u> sposobów na to, jak być dobrym obywatelem; - analizuje <u>jeden</u> przykład sytuacji	analiza wyników badań praca z tekstem autorefleksja formułowanie opinii praca plastyczna / zespółowej / IZ od N; ocena koleżeńska praca z tekstem źródłowym praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespółowej) / IZ od N; ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

na środowisko naturalne i innych ludzi	wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych,	działania, które już podejmuje,	podjęcie osobiste, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje,	obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia,	w życiu publicznym, w której troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli ⁸ ,
(F) I.6) wyjaśnia, na czym polega obywatelski obowiązek obrony ojczyzny, a także formułuje opinię w sprawie różnych obowiązków w tym zakresie, wyjaśnia znaczenie systemu obrony cywilnej	– wymienia <u>jeden przykład</u> obrony cywilnej, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	– wskazuje <u>dwa</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	– wskazuje <u>trzy</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji przez siebie lub wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	– wymienia <u>cztery przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady</u> .	– rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu ⁸ , – wskazuje wszystkie obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje, – analizuje <u>pięć</u> przykładów realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich.

1.2	Uczeń: (P) I.2) identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamościami związanymi z przynależnością do określonych grup i wspólnot	grupa społeczna socjalizacja rodzina wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna tożsamość osobista i społeczna sekta tożsamość narodowa	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwie przykłady</u>, do których należy, – wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grup <u>inkluzywnych</u> i <u>ekskluzywnych</u>, wtórnej i pierwotnej, – podaje <u>wybraną funkcję</u> rodziny w społeczeństwie, – wskazuje <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – wskazuje <u>po jednej</u> <u>cechy tożsamości osobistej</u> i <u>społecznej</u>.	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy, – wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych, i je omawia, – wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grup <u>inkluzywnych</u> i <u>ekskluzywnych</u>, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje <u>trzy wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia, – odróżnia grupę społeczną od <u>wspólnoty</u>; wskazuje <u>jedną różnicę</u>, – wskazuje <u>po dwie cechy tożsamości osobistej</u> i <u>społecznej</u>.	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy, – wskazuje <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia, – omawia <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje i omawia <u>przykłady</u> <u>wspólnot</u>: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości, – analizuje swój udział w wybranej <u>wspólnotie</u>, – wyjaśnia, co składa się na <u>tożsamość</u>, oraz <u>wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną</u>, – identyfikuje swoje unikalności, wiedzę i postawy składające się na tożsamość osobistą, – wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie	– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grup <u>inkluzywnych</u> i <u>ekskluzywnych</u>, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia, – omawia <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje i omawia <u>przykłady</u> <u>wspólnot</u>: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości, – analizuje swój udział w wybranej <u>wspólnotie</u>, – wyjaśnia, co składa się na <u>tożsamość</u>, oraz <u>wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną</u>, – identyfikuje swoje unikalności, wiedzę i postawy składające się na tożsamość osobistą, – wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne przykłady</u> takich grup, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup <u>inkluzywnych</u> i <u>ekskluzywnych</u>, wskazując, co je różni, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup <u>wtórnej i pierwotnej</u>, do których należy, – analizuje na przykładzie własnej rodziny <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie <u>®</u>, – wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie <u>®</u>, – wskazuje i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje, – omawia <u>dwie przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych grupach społecznych, – analizuje swój udział w wybranej <u>wspólnotie</u> <u>®</u>,	autorefleksja mapa myśli rozmowa na forum klasy analiza wyników badań / praca z wynikami badań praca z tekstem źródłowym / przekazami praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena zadanie edukacyjne lub działanie obywatelskie / ocena koleżeńską, samoocena, IZ od N obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńską pytania sprawdzające / samoocena
-----	---	--	---	--	--	---	---	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu	w klasie i najbliższym otoczeniu, – rozważa z pomocą nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, – rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.	dyskryminującą i dyskryminowaną, oraz analizuje swoją postawę w tych sytuacjach, – wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym, – wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, – wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.			ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie Liczba godzin: 1						
1.4	Uczeń: (P) I.4) identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie	fazy procesu grupowego zaufanie, współpraca i współdziałanie konflikty w grupie rozwiązywanie konfliktów w grupie	– wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – wskazuje <u>cztery fazy</u> rozwoju grupy, – identyfikuje <u>jedną przyczynę spadku poziomu zaufania społecznego</u> , – wskazuje <u>jedno</u> zachowanie własne lub innych, które sprzyja współpracy, – wskazuje <u>trzy główne sposoby rozwiązywania konfliktów</u> .	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy zadaniowe, do których przynależą, których przynależą, – wyjaśnia, co to są relacje społeczne, – identyfikuje <u>trzy przyczyny spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia</u> , – wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy,	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – uzasadnia dlaczego zaufanie na szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych, – opisuje na podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce, – wskazuje i omawia zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – podaje, odwołując	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące pytania krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

				– wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania konfliktów.	się do własnego doświadczenia, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji, – wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.	– rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z jego osobistym doświadczeniem współdziałania w grupie @, – wskazuje czynniki, które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów, – omawia pięć postaw wobec konfliktów; wskazuje, które z nich są najsukcesywniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.	– argumentuje zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych), – wyszukuje informacje z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach, – stosuje zasady wybranej formy dyskusji.	praca z tekstem podręcznika praca z materiałem źródłowym (obraz/zdjęcie) praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńską, samoocena, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów)
TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie									
Liczba godzin: 2									
1.5	Uczeń: (P) I.5) korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinie i podejmuje dyskusję (F) I.2) analizuje zagadnienia	dobro wspólne konflikty światopoglądowe i polityczne podziały społeczne dezinformacja fake news teoria spiskowa dialog	– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje dwie postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – z pomocą nauczyciela porównuje to, z czego jest dumny, z tego, z czego jest dumna większość Polaków,	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje trzy postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – porównuje to, z czego jest dumny, z tego, z czego jest dumna większość Polaków,	– wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje cztery postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego, – wskazuje cztery tematy, które dzielą społeczeństwo polskie, – stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – wyjaśnia	– uzasadnia, dlaczego troska o dobro wspólne jest wspólną sprawą @, – wskazuje cztery postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór, – analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co	– argumentuje zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych), – wyszukuje informacje z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach, – stosuje zasady wybranej formy dyskusji.	praca z tekstem podręcznika praca z materiałem źródłowym (obraz/zdjęcie) praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńską, samoocena, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów)

budzące spory w społeczeństwie polskim, a także formułuje opinie w jednej z kontrowersyjnych kwestii i podejmuje w tej sprawie dialog (F) I.5) korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji; identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje budujące wybraną teorię spiskową (DZO) Aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny. prezentowanie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowanie dialogu z osobami o odmiennych poglądach	z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, – wskazuje <u>dwa</u> tematy, które <u>dzieli</u> społeczeństwo polskie, – wskazuje przy pomocy nauczyciela <u>dwie</u> cechy <u>fak</u> newsów, – zna i stosuje (z pomocą nauczyciela) sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie. – formułuje <u>jeden</u> argument (z pomocą nauczyciela) w dyskusji na jeden z wybranych tematów; – wskazuje <u>jeden</u> temat, który wywołuje spory w jego grupie rówieśniczej.	– zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – zna zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – formułuje <u>dwa</u> argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów.	zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych), – stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – formułuje argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów w klasie tematów spornych, korzystając z różnych źródeł. – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>dwa</u> tematy, które wywołują spory w jego grupie rówieśniczej.	łączy Polaków, – rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego, i uzasadnia swoje stanowisko. – rozważa na podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce, – wskazuje <u>pięć</u> tematów, które <u>dzieli</u> społeczeństwo polskie, – zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając z różnych źródeł, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem, – wyjaśnia, skąd się	mapa myśli praca w grupach, praca kreatywna praca z tekstem źródłowym metody dyskusyjne pytania podsumowujące działanie obywatelskie	pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	---	--	---

	Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania					biorą teorie spiskowe, – zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacją.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia/treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły									
Liczba godzin: 2									
2.1	Uczeń:	wewnątrzszkolne							
	(P) II.1) opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnątrzszkolnych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł	prawo oświatowe: statut szkoły i regulamin SU prawa i obowiązki uczniowskie źródła praw i obowiązków ucznia	– wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny statut, – wskazuje <u>dwie</u> kwestie ważne dla ucznia, które uwzględnia statut szkolny, – wyszukuje (z pomocą nauczyciela) kwestie omawiane w regulaminie SU,	– wskazuje <u>trzy</u> kwestie ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut szkolny, – wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU, – wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach,	– wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają dla niego największe znaczenie, – identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi,	– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – wymienia obszarów funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej, – wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole,	– wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące wybranych obszarów funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej, – wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole,	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka</i>) praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca w grupach metody dyskusyjne wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńską pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem analiza prac uczniowskich zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem
	(F) II.1) analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnątrzszkolny regulamin, a także oceną jego regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne	organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski	– z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków oceniania oraz sposobu organizacji pracy szkoły, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego	– wskazuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole, – analizuje swoje zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycje ich zmiany, – wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU, – formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – formułuje opinię	– wskazuje swoje nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycje ich zmiany, – wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU, – formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – formułuje opinię	– wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.	– wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.	praca w grupach metody dyskusyjne wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem

					na temat poziomu realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole, – wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.						
					– bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.						
					prawa są łamane.						
TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna											
Liczba godzin: 2											
2.2	Uczeń: (P) II.2) diagnozuje problemy i potrzeby społecznej szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie (F) II.3) wyjaśnia, czym są mediacje i kiedy mogą być stosowane; wymienia korzyści z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieśniczych i szkolnych; gdy jest to możliwe, w sytuacjach	szkolna społeczność więzi społeczne przynależność diagnoza potrzeb metody diagnozy mediacje szkolne mediator rówieśniczy budżet uczniowski	– wymienia członków szkolnej społeczności, – wskazuje jedną metodę, za pomocą której można zbadać potrzeby społecznej szkolnej, – wskazuje rozpoznany w klasie jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, – wskazuje z pomocą nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki), – wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje, – z pomocą nauczyciela wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego, – wskazuje i zgłasza	– wskazuje pięć pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do społeczności szkolnej wśród uczniów jego szkoły @, – wskazuje dwie metody, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje, co można zrobić w danej sprawie (kroki), – samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.	– wskazuje <u>trzy</u> metody, za pomocą których można zbadać potrzeby społecznej społeczności, – samodzielnie identyfikuje jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (na podstawie dokumentacji ze swojej szkoły lub z innych szkół).	– uzasadnia, że szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne @, – formułuje zespołowo <u>pięć</u> pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza @, – wskazuje cztery metody, za pomocą których można zbadać potrzeby społecznej społeczności, – wyjaśnia, na czym polegają mediacje, – formułuje <u>trzy</u> argumenty za korzystaniem z mediacji w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub	– rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności @, – wskazuje <u>pięć</u> metod, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje i omawia obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy formułowanie pytań ankietowych metody badawcze – mapa przestrzeni pytania podsumowujące działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej, wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena, ocena koleżeńska portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem		

spornych odwołuje się do mediacji	(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe	<u>pomysł, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.</u>		<u>między uczniami i nauczycielami,</u> – wskazuje <u>trzy cechy, jakimi powinien charakteryzować się mediator.</u>	<u>problemu/obszaru,</u> – wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole</u> ®.		
Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania							

TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski

Liczba godzin: 1

2.3	Uczeń: (P) II.3 opisuje idee samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkoły i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje	samorząd uczniowski prawo oświatowe idea samorządności i uczniowskiej partycypacji proces	– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU), – wymienia dwa uprawnienia SU, – wymienia dwie korzyści wynikające z dobrego funkcjonowania SU, – wskazuje jedno działanie własne lub	– wymienia trzy uprawnienia SU, – wskazuje jedno źródło prawne, z którego wynikają uprawnienia SU, – wymienia cztery korzyści wynikające z dobrego funkcjonowania SU,	– wymienia pięć uprawnień SU, – omawia dwa źródła prawne, z których wynikają uprawnienia SU, – omawia pięć korzyści wynikających z dobrego funkcjonowania SU,	– wymienia sześć uprawnień SU, – omawia trzy źródła prawne, z których wynikają uprawnienia SU, – omawia sześć korzyści wynikających z dobrego funkcjonowania SU,	praca z tekstem podręcznika badawczy projekt edukacyjny praca z tekstem źródłowym (ustawa Prawo oświatowe, regulamin SU) praca w grupach analiza przypadku	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie /
-----	--	--	---	---	---	--	--	---

samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm. (DZO) Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania (PR) Projekt badawczy Temat: Rola demokracji w szkole – czy uczniowie powinni posiadać większy wpływ na podejmowanie decyzji? Kryteria oceny projektu: – adekwatności działania do postawionego celu – stopień zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy	decyzyjny w szkole samorząd klasowy rada szkoły wybory do władz samorządu uczniowskiego	koleżanek i kolegów podjęte w ramach SU, – wskazuje inicjatywę szkolne podjęte przez SU w ostatnich dwóch latach, – wie, gdzie znaleźć regulamin SU, – wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu, – wskazuje członków rady szkoły, – bierze czynny udział w wyborach do SU, – wskazuje dwie sprawy, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami	zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU, – wskazuje trzy sprawy, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnością podczas realizacji projektu.	zaangażowanie w działalność SU, – wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu, – wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły, – tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU, – zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację, – formułuje samodzielnie dwa argumenty za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły, – angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.	– ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się w prace samorządu, – formuluje dwa argumenty za powołaniem rady szkoły, – zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, w tym formuluje trzy argumenty za swoją kandydaturą i jeden postulat dotyczący np. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu, – formuluje samodzielnie trzy argumenty za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.	– omawia szczegółowo jedną z korzyści z dobrego funkcjonowania SU, odwołując się do praktyki swojej społeczności, – wskazuje <u>trzy</u> <u>cechy</u> <u>dobre</u> <u>funkcjonującego SU</u>, – ocenia, w których obszarach SU w jego szkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia lub naprawy. – omawia <u>cztery</u> <u>poziomy włączenia uczniów</u> <u>w podejmowanie decyzji w szkole</u> (informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie), – ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego szkole jest realizowane włączenie uczniów w procesy decyzyjne na kolejnych poziomach, – omawia <u>wszystkie</u> <u>cechy</u> <u>demokratyczne</u> <u>wyborów do SU</u>, – wskazuje źródło	pytania podsumowujące działanie obywatelskie	samoocena, ocena koleżeńiska, IZ od N
--	---	---	---	--	---	---	--	--

	– skuteczności działania – współpraca w zespole – indywidualny wkład każdej osoby							informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU @.	
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania	
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ:	dopełniające (bardzo dobry) UCZEŃ:	wyraczejające (celujący) UCZEŃ:			
TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna										
Liczba godzin: 1										
3.1	Uczeń: (P) III.1) identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności	społeczność lokalna tożsamość lokalna	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczności, – z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną	– wyjaśnia, co to jest lokalna społeczności, – w prosty sposób opisuje swoją społeczności lokalną	– opisuje swoją społeczności lokalną, w tym jej członków oraz elementy charakterystyczne,	– podejmuje refleksję nad własnym poczuciem przynależności do lokalnej społeczności,	– wskazuje i omawia sześć elementów tworzących lokalną społeczności, – wymienia po trzy przykłady	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów	

lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością (F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotykające młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować (DZO) Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach Kryteria oceny DZO:	dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne patriotyzm lokalny	społeczność, – wskazuje <u>jeden</u> przykład patriotyzmu lokalnego, – wskazuje jeden problem, z którym mierzy się jego lokalna społeczność, – bierze udział (bierny) w <u>jednych</u> obchodach rocznicy historycznej w społeczności lokalnej.	w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne, – wymienia <u>dwa</u> przejawy patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>dwa</u> problemy, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, wyraża własną opinię na ich temat.	– podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic w społeczności lokalnej.	– wymienia <u>trzy</u> przejawy patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>trzy</u> problemy, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań.	dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społecznego, do której czuje przynależność, – wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami, – omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności, w tym wpływające na nią postawy @, – przedstawia ruchy miejskie jako przejawy obywatelskiego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej @.	autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym pytania podsumowujące działanie obywatelskie	pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N
--	--	---	--	---	---	--	--	--

– adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	– wyjaśnienia w prosty sposób, po co nam samorządy, – wskazuje dwa przykłady realizacji zasad pomocniczości w samorządach, – wymienia wszystkie jednostki samorządu terytorialnego: regionalnego i lokalnego, – wskazuje po <u>trzy</u> zadania własne gminy, powiatu i województwa, – wymienia po <u>jednym</u> przykładzie <u>zleconych</u> zadań gminy, powiatu i województwa, – wskazuje, z pomocą nauczyciela, po co nam samorządy, – wskazuje jeden przykład realizacji zasad pomocniczości w samorządach, – wymienia, z pomocą nauczyciela, <u>wszystkie</u> jednostki samorządu terytorialnego: regionalnego i lokalnego, – wskazuje po <u>jednym</u> zadaniu <u>własnym</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia dwa przykłady <u>zadań zleconych gminy</u>, – wskazuje, z pomocą nauczyciela, organy stanowiące prawo	– wyjaśnienia, po co społeczeństwu samorządy, – omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego, – rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego, – wskazuje po <u>czterech</u> zadaniach własnych gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>po dwa</u> przykłady <u>zadań</u>	– analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej), – wskazuje po <u>pięciu</u> <u>zadaniach własnych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje po <u>trzy</u> <u>przykłady zadań zleconych gminy</u> i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa, – wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia po <u>czterech</u>	– wyjaśnienia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej, – wskazuje <u>po siedmiu</u> <u>zadaniach własnych gminy</u>, powiatu i województwa, – wskazuje, jakie organy stanowiące działają na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym	praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem
--	--	--	--	--	---	--

	i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje po dwie kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – podaje jeden przykład jednostki pomocniczej w swojej gminie, – omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	– wskazuje organy stanowiące prawo działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje po trzy kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	– wskazuje organy stanowiące prawo działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje organy wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia po cztery kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje jeden przykład jednostki pomocniczej w swojej gminie, – ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę bezpośrednio wpływa na życie mieszkańców, – omawia wpływ wybranych dwóch decyzji podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców.	kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – podaje jeden przykład jednostki pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	przykładzie ich stosowania, – omawia wpływ wybranych dwóch decyzji podjętych przez samorząd na codzienne życie mieszkańców, – wskazuje akty prawne regulujące zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.				
TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie									
Liczba godzin: 2									
3.3	Uczeń: (P) III.3) opisuje sposoby podejmowania	proces decyzyjny w organach wykonawczych	– omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje	– omawia krótko organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie	– wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie	– wskazuje siedem form uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych	– wyjaśnia różnice między zarządzaniem a decyzją administracyjną ®,	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N

decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm	proces decyzyjny w organach uchwałodawczych prawo miejscowe komisje rady/sejmiku formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych	w gminie, powiecie i województwie, – wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegalne, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, dwa przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie, – formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ, – wskazuje <u>trzy</u> formy uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia w prosty sposób jedną z tych form i przedstawia jeden argument zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje w swojej gminie jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	i województwie, – wyszukuje dwa przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie, – formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ, – wskazuje <u>trzy</u> formy uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia w prosty sposób jedną z tych form i przedstawia jeden argument zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje w swojej gminie jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	i województwie, – odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe od kolegalnych, – wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady, – wykonywanie wiedzy o kompetencjach wybranego organu samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela tego organu, – wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu terytorialnego, – wskazuje <u>pięć</u> form uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – wyszukuje w swojej gminie jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne, formułuje na piśmie (na podstawie zdobytych	we wspólnocie samorządowej, – omawia szczegółowo jedną z tych form, wyjaśniając, jakie znaczenie ma mieszkańcom w podejmowaniu decyzji.	– omawia proces tworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały) ⑥, – omawia na przykładzie rolę komisji jako organów pomocniczych w strukturze organu stanowiącego ⑥, – wyjaśnia, dlaczego prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch obywatelskich komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej ⑥, – wyszukuje dwa przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie/miejscie, – omawia szczegółowo jedną z tych spraw, – wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.	wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące działanie obywatelskie notatka	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńską, IZ od N lub ocena stopniem
--	---	--	--	--	--	--	--	--

działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania, w tym wolontariat, i w miarę możliwości angażuje się w działalność organizacji	obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – wyjaśnia, na czym polega wolontariat, – wskazuje w lokalnej społeczności dwie organizacje lub instytucje, w których można zaangażować się w działanie wolontariackie, – nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	przedsięwzięcie w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	terminy zgłoszeń i kwoty zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego gminie, – przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza.	lokalna i jakich spraw może dotyczyć, – wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, – wskazuje obszary, które mogą być objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego, – wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego, – rozważa wpływ wolontariatu na rozwój osobisty.	mogłyby przekonać jego rówieśników do zaangażowania w przygotowanie zgłoszonego do budżetu obywatelskiego, pytania podsumowujące	działanie obywatelskie praca w grupach: tworzenie wniosku do budżetu obywatelskiego pytania podsumowujące
---	---	---	--	---	--	---

[illegible]

zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	sprawy urzędowe, które można załatwić przez internet, – realizuje, z pomocą dorosłego, jedną sprawę urzędową: wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).			lub IKP:
---	---	--	--	--	----------

W ramach przedmiotu edukacja obywatelska uczeń (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działania obywatelskie w formie:

- 1) aktywnego uczestnictwa w debacie na wybrany temat społeczny, prezentowania własnego zdania, które uzasadnia i którego broni, oraz podejmowania dialogu z osobami o odmiennych poglądach;
- 2) aktywnego udziału w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów;
- 3) aktywnego uczestnictwa w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach;
- 4) sformułowania i opublikowania własnej opinii w ważnej dla siebie sprawie publicznej w lokalnych lub szkolnych mediach z poszanowaniem poglądów innych i z poszanowaniem demokratycznego porządku prawnego;
- 5) zorganizowania kampanii społecznej lub zbiórki na wybrany przez siebie cel, w ramach której zachęca do udziału w niej innych ludzi lub instytucje;
- 6) nawiązania współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym przedstawienia na forum klasy efektów swojego zaangażowania;
- 7) napisania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe;
- 8) napisania i wysłania (opublikowania) petycji, listu lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla niego sprawie;
- 9) kandydowania w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenia kampanii wyborczej;
- 10) przygotowania dokumentów koniecznych do zgłoszenia zgromadzenia (protestu lub pikiety);
- 11) wypełnienia wniosku o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu;
- 12) dokonania analizy programu wyborczego oraz kampanii wybranej partii lub kandydata;

- 13) uczestnictwa w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach, których formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom;
- 14) przeprowadzenia sondy szkolnej lub ulicznej na wybrany temat, a następnie zaprezentowania jej wyników;
- 15) przeprowadzenia i udokumentowania wywiadu ze świadkiem historii najnowszej (np. kombatantem) lub inną ważną postacią lokalną;
- 16) udziału w symulacji obrad organów władz publicznych lub organów organizacji międzynarodowej;
- 17) zorganizowania udziału w rozprawie sądowej w charakterze publiczności;
- 18) przeprowadzenia analizy dostępności wybranej przestrzeni, usługi lub produktu dla osób z niepełnosprawnościami.

W klasie 2 uczeń ma obowiązek wykonania dwóch działań obywatelskich. (klasa 2020)

W celu właściwego ich udokumentowania pracy uczniowie tworzą portfolio obywatelskie. Realizację wykonanych działań uczeń przedstawia w sposób ustalony z nauczycielem.

wklonie 2 NIE usunione mylonij projekt

Aleksandra Szewczyk